

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Նաիրի Ինչուրան» ԱՄՊԸ-ն («Ընկերություն») հիմնադրվել է որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 1996թ-ին Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերությունն ունի Հայաստանի Հանրապետությունում ոչ կյանքի ապահովագրության 10 դասերով գործունեության իրականացման լիցենզիա: Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փ. 10, տարածք 110:

Ընկերությունն ունի մեկ մասնաճյուղ Վանաձոր քաղաքում, Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Ընկերության սեփականատերերն են Լևոն Քոչարյանը (60%) և Վահագն Խաչատրյանը (40%): Թեև Ընկերության բաժնետոմսերի 60%-ը պատկանում է Լևոն Քոչարյանին, փաստացի Ընկերությունը համատեղ վերահսկվում է երկու բաժնետերերի կողմից:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 28-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

(բ) Զափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Ընկերության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական տարրերը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՄ-ների պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ էական անորոշ գնահատումների և կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ծանոթագրություն 13 – շենքերի և փոխադրամիջոցների վերագնահատում,
- ծանոթագրություն 16 – ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկում,
- ծանոթագրություն 20 – ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների գնահատում:

(ե) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընկերությունը կիրառել է ստորև ներկայացվող ստանդարտների փոփոխությունները՝ 1 հունվարի 2017թ. սկզբնական կիրառման ամսաթվով:

- *Բացահայտման պահանջների վերանայում (ՀՀՄՄ 7-ի փոփոխություններ)*. ՀՀՄՄ 7 «Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն» ստանդարտը փոփոխվել է ՀՀՄՄԽ-ի ավելի լայնածավալ նախագծի շրջանակներում՝ ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության ներկայացումը և բացահայտումը կատարելագործելու նպատակով: Փոփոխությունը պահանջում է այնպիսի բացահայտումներ, որոնք հնարավորություն կտան ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին գնահատել ֆինանսական գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխությունները, ներառյալ՝ դրամական միջոցների հոսքերով պայմանավորված և դրամական միջոցների հոսքերով չպայմանավորված փոփոխությունները: Բացահայտման այս նոր պահանջի բավարարման միջոցներից մեկը ֆինանսական գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների ժամանակաշարքանի սկզբի և ժամանակաշարքանի վերջի դրությամբ մնացորդների համադրման ներկայացումն է: Այնուամենայնիվ, փոփոխության նպատակը կարելի է ապահովել նաև այլ եղանակներով:

- *Հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչում չիրացված վնասի գծով (ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ).* ՀՀՄՍ 12-ի «Շահութահարկ» ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերության առկայությունը կախված է միայն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկման բազայի համեմատությունից և կախված չէ հաշվեկշռային արժեքի ապագա հնարավոր փոփոխություններից կամ ակտիվի փոխհատուցման ակնկալվող եղանակից: Այդ իսկ պատճառով, եթե առջնորդվենք այն ենթադրությամբ, որ հարկման բազան իրենից ներկայացնում է պարտքային գործիքի սկզբնական արժեքը, ապա առաջանում է ժամանակավոր տարբերություն: Փոփոխությունները ցույց են տալիս, որ կազմակերպությունը կարող է ճանաչել հետաձգված հարկային ակտիվ, եթե ակնկալվում է ապագա հարկային վնաս՝ որոշակի պայմաններ ապահովելու դեպքում:
- *ՖՀՄՍ-ների տարեկան կատարելագործումներ, 2014-2016թթ. ժամանակաշրջան. տարբեր ստանդարտներ (ՖՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ).* ՖՀՄՍ 12 «Այլ կազմակերպություններում մասնակցության բացահայտում» ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ այլ կազմակերպություններում մասնակցությունների վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտման պահանջները կիրառելի են նաև այն մասնակցությունների համար, որոնք դասակարգվում են որպես վաճառքի կամ բաշխման համար պահվող:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ընկերության կողմից կիրառվել է հետևողականորեն այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքների ամսաթվերի դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերությունը ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք հաշվառվում են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Վերափոխարկման արդյունքում առաջացող արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) Ապահովագրության պայմանագրեր

(i) Պայմանագրերի դասակարգում

Ապահովագրության պայմանագիրն այն պայմանագիրն է, համաձայն որի Ընկերությունը պայմանագրի մյուս կողմից (ապահովադրից) իր վրա է վերցնում նշանակալի ապահովագրական ռիսկ՝ համաձայնվելով հատուցել ապահովադրին կամ այլ շահառուին, եթե սահմանված անորոշ ապագա դեպքը (ապահովագրական պատահար) բացասաբար ազդի ապահովադրի կամ այլ շահառուի վրա:

Ապահովագրական ռիսկը չի ներառում ֆինանսական ռիսկը:

Ֆինանսական ռիսկը հետևյալ նշվածներից մեկի կամ մի քանիսի հնարավոր ապագա փոփոխության ռիսկն է՝ տոկոսադրույք, արժեթղթի գին, ապրանքի գին, արտարժույթի փոխարժեք, գների կամ դրույքների ինդեքս, վարկանիշ կամ վարկային ինդեքս կամ այլ փոփոխական՝ պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում, այդ փոփոխականը հատուկ չէ պայմանագրի կողմերից մեկին: Ապահովագրության պայմանագրերը կարող են փոխանցել նաև որոշ ֆինանսական ռիսկ:

Ապահովագրական ռիսկը նշանակալի է այն և միայն այն դեպքում, եթե ապահովագրական պատահարը կարող է Ընկերության կողմից նշանակալի հատուցումների վճարման պատճառ դառնալ: Պայմանագիրը, որը դասվում է որպես ապահովագրության պայմանագիր, շարունակում է գործել որպես ապահովագրության պայմանագիր, մինչև բոլոր իրավունքների և պարտականությունների մարվելը, կամ դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետի լրանալը: Պայմանագրերը, որոնց համաձայն Ընկերությանն ապահովադրից փոխանցվող ռիսկը նշանակալի չէ, դասվում են որպես ֆինանսական գործիքներ:

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ապահովագրության պայմանագրեր:

(ii) Պայմանագրերի ճանաչում և չափում

Ապահովագրավճարներ

Ապահովագրավճարները բացահայտվում են առանց դադարեցումների, համախառն հիմունքով՝ ներառելով միջնորդներին վճարվելիք կոմիսիոն վճարները և բացառելով ապահովագրավճարների գծով հարկերը և տուրքերը: Ստացված ապահովագրավճարների վատակումը մասը ճանաչվում է որպես հասույթ: Ընկերությունն ապահովագրավճարները վատակում է ռիսկն իր վրա վերցնելու ամսաթվից, փոխհատուցման ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ կիրառելով համամասնական մեթոդն օրական կտրվածքով: Արտաքին վերաապահովագրության ապահովագրավճարները ճանաչվում են որպես ծախս՝ կիրառելով համամասնական մեթոդն օրական կտրվածքով: Արտաքին վերաապահովագրության ապահովագրավճարների այն մասը, որը չի ճանաչվում որպես ծախս, հաշվառվում է որպես կանխավճար:

Ապահովագրության պայմանագրերի դադարեցումը

Ապահովագրության պայմանագիրը դադարեցվում է, եթե գոյություն ունի անկողմնակալ վկայություն, որ ապահովադիրը չի ցանկանում կամ ի վիճակի չէ շարունակել ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարների վճարումը: Այդ իսկ պատճառով, չեղյալ են հայտարարվում հիմնականում ապահովագրության այն պայմանագրերը, որոնցով նախատեսված ապահովագրավճարները վճարվում են մասնաբաժիններով ապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում:

Չվաստակաձ ապահովագրավճարների պահուստ

Չվաստակաձ ապահովագրավճարների պահուստն իրենից ներկայացնում է համախառն ապահովագրավճարների այն մասը, որն ակնկալվում է վաստակել հաջորդ կամ հետագա ֆինանսական տարիներում: Չվաստակաձ ապահովագրավճարների պահուստը հաշվարկվում է առանձին յուրաքանչյուր ապահովագրության պայմանագրի համար՝ օգտագործելով համամասնական մեթոդն օրական կտրվածքով:

Պահանջներ

Չուտ պահանջները ներառում են ֆինանսական տարվա ընթացքում վճարված հատուցումները՝ չվճարված պահանջների գծով պահուստի շարժի հետ մեկտեղ:

Չվճարված պահանջները ներառում են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առաջացած, սակայն չվճարված բոլոր պահանջների կարգավորման համար գնահատված ամբողջ ծախսի գծով պահուստները, լինեն դրանք ներկայացված, թե՛ ոչ, ինչպես նաև հարակից պահանջների կարգավորման համար պահանջվող արտաքին ծախսերի գծով պահուստները:

Չվճարված պահանջները գնահատելու համար ուսումնասիրվում են առանձին պահանջները և ձևավորվում են պահուստներ տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների գծով, ներքին և արտաքին կանխատեսելի ռեպերի հետևանքները, այդ թվում՝ պահանջների կարգավորման արտաքին ծախսերը, օրենսդրության փոփոխությունները, նախկին փորձը և միտումները: Չվճարված պահանջների գծով պահուստները չեն գեղջվում:

Վերաապահովագրության և սուբրոգացիայի գծով ակնկալվող վերականգնումները ճանաչվում են առանձին՝ որպես ակտիվներ: Վերաապահովագրության և սուբրոգացիայի գծով վերականգնումների գնահատման համար կիրառվում է չվճարված պահանջների գնահատման համար օգտագործվող մեթոդը:

Նախորդ տարիներին ձևավորված պահանջների գծով պահուստների գումարների ճշգրտումներն արտացոլվում են այն ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում, որի ընթացքում կատարվել են ճշգրտումները, և բացահայտվում են առանձին, էական լինելու դեպքում: Կիրառվող մեթոդները և կատարված գնահատումները վերանայվում են կանոնավոր հիմունքով:

(iii) Վերաապահովագրություն

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կիրառում է վերաապահովագրությունը՝ ռիսկերի մի մասը վերաապահովագրողներին փոխանցելու միջոցով իր հնարավոր գուտ վնասը սահմանափակելու համար: Վերաապահովագրության համաձայնագրերը չեն ազատում Ընկերությանն ապահովադիրների հանդեպ հանձն առած իր պարտականություններից:

Փոխանցված ապահովագրավճարները և փոխհատուցված օգուտները ներկայացվում են շահույթում կամ վնասում և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ համախառն հիմունքով:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվները ներառում են փոխանցված ապահովագրական պարտավորությունների դիմաց վերաապահովագրական ընկերություններից ստացվելիք գումարները: Վերաապահովագրությունից ստացվելիք գումարները գնահատվում են այն մույն մեթոդով, որը կիրառվում է չվճարված պահանջների պահուստի կամ վերաապահովագրության պայմանագրի հետ կապված կարգավորված պահանջների գնահատման համար:

Ստանձնած վերաապահովագրության գծով ապահովագրավճարները ճանաչվում են որպես հասույթ և հաշվառվում են այնպես, ինչպես կհաշվառվեին, եթե վերաապահովագրությունը համարվեր ուղղակի գործունեություն՝ հաշվի առնելով վերաապահովագրվող բիզնեսի ծառայությունների դասակարգումը:

Վերաապահովագրության պայմանագրերի շրջանակներում փոխհատուցման ենթակա գումարները գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այս ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ Ընկերությունը կարող է չստանալ իրեն հասանելի բոլոր գումարները՝ որպես վերաապահովագրական ակտիվի սկզբնապես ճանաչումից հետո տեղի ունեցած դեպքի արդյունք, և այդ դեպքն արժանահավատորեն չափելի ազդեցություն ունի այն գումարների վրա, որոնք Ընկերությունը կստանա վերաապահովագրողից: Որպես վերաապահովագրության գծով ակտիվներ հաշվառվում են միայն այն պայմանագրերի գծով իրավունքները, որոնք նախատեսում են նշանակալի ապահովագրական ռիսկի փոխանցում: Այն պայմանագրերի գծով իրավունքները, որոնք չեն նախատեսում նշանակալի ապահովագրական ռիսկի փոխանցում, հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործիքներ:

(iv) Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումներ

Ձեռքբերման ծախսումները, որոնք իրենցից ներկայացնում են ապահովագրական գործակալներին և բրոքերներին վճարված կոմիսիոն գումարներ և վերաապահովագրության գծով կոմիսիոն վճարներ, հետաձգվում ու ամորտիզացվում են այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում Ընկերությունը վաստակում է համապատասխան ապահովագրավճարները:

(v) Պարտավորությունների համարժեքության ստուգում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրականացվում է պարտավորությունների համարժեքության ստուգում, որոշելու համար, թե արդյոք չվաստակած ապահովագրավճարները համարժեք են (հանած դրանց հետ կապված՝ ձեռքբերման հետաձգված ծախսումները գործունեության յուրաքանչյուր ոլորտի համար): Այս ստուգումների համար օգտագործվում են դրամական միջոցների ապագա պայմանագրային հոսքերի, այդ պահին գործող ապահովագրության պայմանագրերի չլրացած ժամկետներին վերագրելի պահանջների կարգավորման և ապահովագրության պայմանագրերի վարչարարության ծախսերի, ինչպես նաև նման պարտավորությունների վճարումը ապահովող ակտիվներից ստացված ներդրումային եկամտի ներկայիս լավագույն գնահատականը: Պակասորդի հայտնաբերման դեպքում, համապատասխան հետաձգված ձեռքբերման ծախսումները և համապատասխան ոչ նյութական ակտիվները արժեզրկվում են, իսկ անհրաժեշտության դեպքում, ձևավորվում է լրացուցիչ պահուստ (ուժի մեջ գտնվող ռիսկերի պահուստ): Պակասորդը ճանաչվում է հաշվետու տարվա շահույթում կամ վնասում:

(vi) Ապահովագրության գծով ստացելիք և վճարվելիք գումարներ

Ապահովադիրներին, գործակալներին և վերաապահովագրողներին վճարվելիք և նրանցից ստացվելիք գումարներն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական գործիքներ և ներառվում են ապահովագրության գծով ստացելիք և վճարվելիք գումարների կազմում, այլ ոչ՝ ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներում կամ վերաապահովագրության գծով ակտիվների կազմում: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներն արժեզրկման տեսանկյունից:

(գ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Ընկերությունը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ է համարում կանխիկ դրամական միջոցները և ընթացիկ հաշիվների մնացորդները:

(դ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Տրամադրված փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների՝

- որոնք Ընկերությունը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնք Ընկերությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Ընկերությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի կամ
- որոնց գծով Ընկերությունը չի փոխհատուցի իր բոլոր սկզբնական ներդրումները՝ վճարումնակության անկարողությունից տարբեր այլ պատճառներով:

(ii) Ճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով՝ առանց մվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ դրանց վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

(iv) Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած սկզբնապես ճանաչված գումարի և մարման պահին գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան, որը հաշվարկվել է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեքիկումից կորուստը: Հավելավճարները և զեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

(v) Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կատարվող ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ հիմնական շուկայում կամ, վերջինիս բացակայության դեպքում, այն ամենաբարենպաստ շուկայում, որտեղ Ընկերությունը հնարավորություն ունի մուտք գործել նշված ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը:

Հնարավորության դեպքում, Ընկերությունը չափում է գործիքի իրական արժեքը՝ կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Շուկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և բավարար ծավալով՝ շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Ակտիվ շուկայում գնանշվող գնի բացակայության դեպքում, Ընկերությունը կիրառում է գնահատման մեթոդներ՝ դիտարկելի տվյալների օգտագործումն առավելագույնի և ոչ դիտարկելի տվյալների օգտագործումը նվազագույնի հասցնելու նպատակով: Ընտրված գնահատման մեթոդը ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեն նման հանգամանքներում:

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույնն ասպացույցը սովորաբար գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը: Եթե Ընկերությունը որոշում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից, և իրական արժեքը չի հիմնավորվում ակտիվ շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշվող գնով կամ հիմնված չէ գնահատման այնպիսի մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի տվյալները, ապա ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումն իրականացվում է իրական արժեքով, իսկ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերությունը հետաձգվում է: Հետագայում, տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում համապատասխան հիմունքով՝ գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, սակայն միայն մինչև այն պահը, երբ գնահատումն ամբողջովին հիմնավորվում է շուկայի դիտարկելի տվյալներով կամ գործարքն ավարտվում է:

Եթե իրական արժեքով չափվող ակտիվը կամ պարտավորությունն ունի պահանջարկի և առաջարկի գին, ապա Ընկերությունը չափում է ակտիվները և երկար դիրքերը պահանջարկի գնով, իսկ պարտավորությունները և կարճ դիրքերը՝ առաջարկի գնով:

Ընկերությունը ճանաչում է իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև շարժերն այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որի ընթացքում կատարվել են փոփոխությունները:

(vi) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

(vii) Ապաճանաչում

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Ընկերությունը ոչ պահպանում, ոչ էլ փոխանցում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմանները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Ընկերության կողմից, ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Ընկերությունը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(viii) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվելով զուտ գումարով, միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն անբազրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Ընկերությունն ունի հաշվանցում կատարելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն անբազրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ ապագա դեպքերից և իրագործելի է թե՛ բնականոն գործունեության և թե՛ Ընկերության ու բոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, վերջիններիս լուծարման կամ սնանկացման դեպքում:

(ե) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնք հաշվառվում է են վերագնահատված արժեքով ինչպես ներկայացված է ստորև:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Վերագնահատում

Շենքերը և փոխադրամիջոցները ենթակա են վերագնահատման կանոնավոր հիմունքով: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է վերագնահատման ենթակա շենքերի և փոխադրամիջոցների իրական արժեքների շարժից: Երբ շենքերի և փոխադրամիջոցների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Սակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Երբ շենքերի և փոխադրամիջոցների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Սակայն եթե այդ նվազումը վերականգնում է նույն ակտիվի ուղղակիորեն սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ

ֆինանսական արդյունք ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած աճը, ապա այն ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(iii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկն սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման ամսաթվից: Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր	20 տարի
- համակարգիչներ և սարքավորումներ	1-ից 5 տարի
- փոխադրամիջոցներ	5 տարի
- այլ	1-ից 5 տարի

(գ) Արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկված լինելու մասին: Նման վկայության առկայության դեպքում, Ընկերությունը որոշում է արժեզրկումից կորստի գումարը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն որպես մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք՝ տեղի ունեցած ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո (կորստի դեպք), և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն է ունեցել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների անբարենպաստ փոփոխությունը:

(i) Անորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Անորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են ապահովագրության գծով ստացելիք գումարները, տրամադրված փոխառությունները և բանկային ավանդները (փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր): Ընկերությունը վերանայում է իր փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

Ընկերությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին փոխառությունների ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն փոխառությունների ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված

նշանակալի չեն: Եթե Ընկերությունը որոշում է, որ առանձին գնահատված փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի գծով լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ փոխառությունը և դեբիտորական պարտքը պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է կամ շարունակում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների գծով ստացվելիք գումարների և գրավի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախորդ ժամանակաշրջանների վնասների տվյալները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող դիտարկելի տեղեկատվության հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ կիրառելի տվյալ հանգամանքների համար: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ փոխառում ֆինանսական դժվարությունների մեջ է, և համանման փոխառումների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում, արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, վերջինիս առկայության դեպքում, Ընկերությունն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալ կերպով կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի հավաքագրումը հնարավոր չէ, այն դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Ընկերությունը փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի մնացորդը (և փոխառության արժեզրկման գծով ձևավորված ցանկացած պահուստը) դուրս է գրում, երբ ղեկավարությունը որոշում է, որ փոխառությունը կամ դեբիտորական պարտքը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը զեղչվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը զեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես

անկախ և դրամական միջոցների ներհուսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(է) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(ը) Կանոնադրական կապիտալ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաժնետոմսերը ենթակա են մարման բաժնետիրոջ հայեցողությանը: Ընկերությունը պարտավոր է վճարել բաժնետերերի կազմից դուրս եկող բաժնետիրոջը տվյալ տարվա գուտ ակտիվների իր բաժնեմասը դրամական միջոցներով, կամ բաժնետիրոջ համաձայնությանը՝ ակտիվների բնաիրային փոխանցման միջոցով:

ՀՀՄՍ 32 «*Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում*» ստանդարտի համաձայն՝ բաժնետերերին վերագրելի գուտ ակտիվները դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջաններում, քանի որ դեկավարությունը եզրակացրել է, որ Ընկերության վերադարձելի ֆինանսական գործիքները բավարարում են ՀՀՄՍ 32 ստանդարտի սեփական կապիտալի ներկայացման բոլոր պահանջները:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Ընկերության կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(թ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից առաջացած այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք ազդեցություն չունեն հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Ընկերությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Ընկերությունն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Ընկերությունը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել գուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարը չափվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկի գծով համապատասխան օգուտը կարող է իրացվել:

(ժ) Տոկոսային եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտն ու ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալությանը վերաբերող խրախուսող պայմանները ճանաչվում են որպես վարձակալության գծով ընդհանուր ծախսի անբաժանելի մաս՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

(ը) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Ընկերությունը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

(i) ՖՀՄՄ 4-ի փոփոխություններ. ՖՀՄՄ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի կիրառումը ՖՀՄՄ 4 «Ապահովագրության պայմանագրեր» ստանդարտի հետ մեկտեղ

2016թ. սեպտեմբերին ՀՀՄՄԽ-ն հրապարակեց ՖՀՄՄ 4-ի փոփոխությունները՝ ՖՀՄՄ 9-ի կիրառման տարբեր ամսաթվերի հետ կապված հարցերին և ապահովագրության պայմանագրերին վերաբերող նոր ստանդարտին (ՖՀՄՄ 17) անդրադառնալու համար:

Փոփոխություններն առաջարկում են ՖՀՄՄ 9-ի կիրառման երկու այլընտրանքային տարբերակ ՖՀՄՄ 4-ի շրջանակում պայմանագրեր ձևակերպող կազմակերպությունների համար՝ ստանդարտի կիրառումից ժամանակավոր ազատում և փոխարինող մոտեցում: Ստանդարտի կիրառումից ժամանակավոր ազատումը թույլ է տալիս համապատասխան պահանջները բավարարող կազմակերպություններին հետաձգել ՖՀՄՄ 9-ի կիրառումը և սկսել կիրառել այն 2021թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, իսկ մինչ այդ շարունակել կիրառել ՀՀՄՄ 39-ը ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ:

Կազմակերպությունը կարող է կիրառել ՖՀՄՄ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատումը հետևյալ դեպքերում.

- այն նախկինում չի կիրառել ՖՀՄՄ 9-ի ոչ մի տարբերակ, բացառությամբ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախատեսված գործիքների գծով օգուտի և վնասի ներկայացման հետ կապված պահանջների և
- կազմակերպության գործունեությունը հիմնականում կապված է ապահովագրության հետ տարեկան հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որն անմիջապես նախորդում է 2016թ. ապրիլի 1-ը:

Փոխարինող մոտեցում թույլ է տալիս ՖՀՄՄ 9-ը կիրառող կազմակերպությանը որոշ նախատեսված ֆինանսական ակտիվների հետ կապված շահույթի կամ վնասի կազմից վերադասակարգել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարի և այն գումարի տարբերությունը, որը կարտացոլվեր շահույթում կամ վնասում, եթե կազմակերպությունը կիրառեր ՀՀՄՄ 39-ը այդ նախատեսված ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ:

Կազմակերպությունը կարող կիրառել ՖՀՄՄ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատումը 2018թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Կազմակերպությունը կարող է սկսել կիրառել փոխարինող մոտեցումը ՖՀՄՄ 9-ն առաջին անգամ կիրառելուց հետո:

Անցումը

2016թ. ընթացքում Ընկերությունն իրականացրել է վերը նշված փոփոխությունների գնահատում և եզրահանգել է, որ իր գործունեությունը հիմնականում կապված է ապահովագրության հետ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: 2017թ. ընթացքում Ընկերության գործունեությունում տեղի չեն ունեցել վերագնահատում պահանջող էական փոփոխություններ: Ընկերությունը մտադիր է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատման տարբերակը, այդ իսկ պատճառով, շարունակում է կիրառել ՀՀՄՍ 39-ը իր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ 2018թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանում:

(ii) ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17 «Վարձակալություն», ՖՀՄՍԿ մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ մեկնաբանություն 15 «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ մեկնաբանություն 27 «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը» սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները:

ՖՀՄՍ 16-ը կգործի 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ՝ նաև ՖՀՄՍ 15-ը ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվին կամ դրանից առաջ կիրառելու պայմանով:

ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել վարձակալության համար: Վարձակալը ճանաչում օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվը, որն իրենից ներկայացնում է ելակետային ակտիվն օգտագործելու իրավունք, և վարձակալության գծով պարտավորությունը, որն իրենից ներկայացնում է վարձավճարների վճարման պարտականություն: Նախատեսված են բացառություններ կարճաժամկետ վարձակալության և ցածր արժեք ունեցող միավորների վարձակալության համար: Վարձատուի համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, վարձատուն շարունակում է դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի:

Ընկերությունն ավարտել է իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման հնարավոր ազդեցության նախնական գնահատումը, սակայն դեռ չի ավարտել մանրամասն գնահատումը: Ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 16-ի փաստացի ազդեցությունը սկզբնական կիրառման ժամանակաշրջանում կախված կլինի ապագա տնտեսական պայմաններից, այդ թվում՝ Ընկերության փոխառության դրույքից 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ և Ընկերության ամենավերջին գնահատումից, թե արդյոք այն կօգտվի վարձակալությունը երկարաձգելու հնարավորություններից:

Ներկա պահին հայտնաբերված առավել էական ազդեցությունը կայանում է նրանում, որ Ընկերությունը կճանաչի նոր ակտիվներ և պարտավորություններ գրասենյակի տարածքի գործառնական վարձակալության գծով: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ապագա նվազագույն վարձավճարները չեղյալ չհայտարարվող վարձակալության շրջանակներում կազմում էին 16,751 հազար դրամ՝ չզեղված հիմունքով:

Բացի այդ, կփոխվի վարձակալության այդ պայմանագրերի գծով ճանաչվող ծախսերի բնույթը, քանի որ ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն, գծային հիմունքով ճանաչվող գործառնական վարձակալության ծախսերի փոխարեն Ընկերությունը պետք է արտացոլի ակտիվից օգտվելու իրավունքի մաշվածության գծով ծախսերը և վարձակալության գծով պարտավորությունների տոկոսային ծախսերը:

Անցումը նոր ստանդարտին

Որպես վարձակալ Ընկերությունը կարող է՝

- կիրառել ստանդարտը հետընթաց, կամ
- կիրառել ձևափոխված հետընթաց մոտեցում՝ գործնական բնույթի ոչ պարտադիր պարզեցումներով:

Վարձակալը պետք է կիրառի ընտրված մոտեցումը հետևողականորեն իր բոլոր վարձակալության պայմանագրերի համար:

Ընկերությունը պլանավորում է ՖՀՄՄ 16-ի սկզբնական կիրառումը 2019թ. հունվարի 1-ին՝ կիրառելով ձևափոխված հետընթաց մոտեցումը: Հետևաբար, ՖՀՄՄ 16-ի կիրառման կումուլյատիվ ազդեցությունը կճանաչվի որպես չբաշխված շահույթի տարեսկզբի մնացորդի ճշգրտում 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ առանց համադրելի տվյալների վերահաշվարկի:

Նախկինում ՖՀՄՄ 17-ի համաձայն որպես գործառնական վարձակալություն դասված պայմանագրերի նկատմամբ ձևափոխված հետընթաց մոտեցումը կիրառելիս՝ վարձակալը կարող էր ընտրել, արդյոք անհրաժեշտ է անցման ժամանակ կիրառել գործնական բնույթի ոչ պարտադիր պարզեցումները: Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այս գործնական բնույթի ոչ պարտադիր պարզեցումների կիրառման հնարավոր ազդեցությունը:

(iii) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված փոփոխված ստանդարտները և դրանց մեկնաբանություններն ըստ ակնկալիքների էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՄ 15 «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերի գծով հասույթ»
- ՖՀՄՄ-ների տարեկան կատարելագործումներ, 2014-2016թթ. ժամանակաշրջան – ՖՀՄՄ 1-ի և ՀՀՄՄ 28-ի փոփոխություններ
- Բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարման գործարքների դասակարգում և չափում (ՖՀՄՄ 2-ի փոփոխություններ)
- Ներդրումային գույքի փոխանցում (ՀՀՄՄ 40-ի փոփոխություններ)
- Ակտիվների վաճառք կամ ներդրում ներդրողի և նրա կապակցված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկության միջև գործարքում (ՖՀՄՄ 10-ի և ՀՀՄՄ 28-ի փոփոխություններ)
- ՖՀՄՄ Կ Մեկնաբանություն 22 «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարային հատուցումներ»
- ՖՀՄՄ Կ Մեկնաբանություն 23 «Շահութահարկի հաշվառման հետ կապված անորոշություն»

4 Ապահովագրական ռիսկի կառավարում

(ա) Ռիսկի կառավարման նպատակները և ապահովագրական ռիսկի նվազեցման քաղաքականությունը

Ընկերության կողմից իրականացվող հիմնական ապահովագրական գործունեությունը ենթադրում է վնաս կրելու ռիսկ անհատների և կազմակերպությունների հետ իրականացվող գործառնություններից, որոնք ուղղակիորեն ենթարկվում են ռիսկին: Նման ռիսկերը կարող են վերաբերվել գույքին, պարտավորություններին, դժբախտ պատահարներին, առողջությանը, բեռնափոխադրումներին և այլ վտանգներին, որոնք կարող են առաջանալ ապահովագրվող պատահարից: Արդյունքում, Ընկերության համար ռիսկի գործոն է հանդիսանում ապահովագրության պայմանագրի պահանջների ժամկետների և բարդության հետ կապված անորոշությունը: Հիմնական ռիսկը կայանում է նրանում, որ պահանջների հաճախականությունը և բարդությունը կարող է նախատեսվածից ավելի մեծ լինել: Ապահովագրվող պատահարներն իրենց բնույթով հազվադեպ են, և մեկ տարվա ընթացքում պատահարների փաստացի քանակը և չափը կարող է տարբերվել ընդունված վիճակագրական մեթոդով գնահատվածներից:

Ոչ կյանքի ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված ռիսկերը սովորաբար ներառում են տասներկու ամիս ժամանակահատված: Ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված առավել նշանակալի ռիսկերն առաջանում են համապատասխան իրավական դաշտի ու ապահովադիրների գործունեության/վարքագծի փոփոխությունների, բնական աղետների և անբերեկական գործողությունների արդյունքում: Բժշկական ապահովագրության պայմանագրերի համար առավել նշանակալի ռիսկերն առաջանում են համաճարակների, բնական աղետների և բժշկական օգնության աճող ծախսերի հետ կապված:

Ապահովագրական և ներդրումային գործունեություն իրականացնելիս Ընկերությունը ենթարկվում է նաև շուկայական ռիսկի:

Ընկերությունն ապահովագրական ռիսկը կառավարում է ընդունված վիճակագրական մեթոդների, ռիսկերի կենտրոնացման վերաապահովագրման, անդերրայթինգի սահմանաչափերի, գործառնությունների հաստատման ընթացակարգերի, գնորոշման ուղեցույցների և առաջացող խնդիրների վերահսկման միջոցով:

(i) Անդերրայթինգի ռազմավարություն

Ընկերության անդերրայթինգի ռազմավարության նպատակը տարբերակված պորֆելի ապահովումն է, որի արդյունքում Ընկերության պորտֆելը ցանկացած պահի կներառի ոչ փոխկապակցվող ռիսկերի բազմաթիվ դասեր, և ռիսկի յուրաքանչյուր դասը, իր հերթին, անդրադարձ կգտնի մեծ թվով ապահովագրության պայմանագրերում: Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս մոտեցումը նվազեցնում է արդյունքի փոփոխականությունը:

Անդերրայթինգի ռազմավարությունը ներկայացվում է գործարար ծրագրում, որը սահմանում է ապահովագրման ենթակա գործունեության դասերը և ենթադասերը, ինչպես նաև այն տարածքը, որտեղ գործունեությունը պետք է ապահովագրվի: Ռազմավարությունն իրականացվում է անդերրայթինգի ուղեցույցների միջոցով, որոնք սահմանում են անդերրայթինգի մանրամասն կանոններ ծառայությունների յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ուղեցույցներն անդրադառնում են ապահովագրություն հասկացությանը և ընթացակարգերին, հարակից ռիսկերի նկարագրերին, ժամկետներին և պայմաններին, իրավունքներին և պարտականություններին, փաստաթղթավորման պահանջներին, պայմանագրերի ձևերին/պոլիսների օրինակներին, կիրառելի սակագների հիմնավորմանը և կիրառելի սակագների վրա ազդող գործոններին: Սակագների հաշվարկն իրականացնելիս հիմք են ընդունվում հավանականությունը և փոփոխականությունը:

Անդերրաթինգի ուղեցույցների պայմանների պահպանումը կանոնավոր կերպով վերահսկվում է ղեկավարության կողմից:

Պահանջները նվազեցնելու նպատակով կիրառվում է պահանջների վերանայման խիստ քաղաքականություն, գնահատելու համար բոլոր նոր և ընթացքում գտնվող պահանջները, իրականացվում է պահանջների կարգավորման ընթացակարգերի կանոնավոր մանրակրկիտ ուսումնասիրություն և կատարվում է հնարավոր խարդախ պահանջների հետաքննություն: Տեղին լինելու դեպքում, Ընկերությունը կիրառում է նաև պահանջների ներկայացման գործընթացի ակտիվ կառավարման և խթանման քաղաքականություն՝ նպատակ ունենալով նվազեցնել իր ենթարկվածությունն անկանխատեսելի ապագա զարգացումներին, որոնք կարող են բացասաբար ազդել Ընկերության վրա: Ընկերությունը սահմանափակել է իր ենթարկվածությունը նաև սահմանելով պահանջի առավելագույն գումարներ որոշակի պայմանագրերի համար:

(ii) Վերաապահովագրության ռազմավարություն

Ընկերությունը վերաապահովագրում է անդերրաթինգի ենթարկվող ռիսկերի մի մասը՝ վնասներ կրելու ռիսկը կառավարելու և կապիտալ ռեսուրսների պահպանությունն ապահովելու նպատակով: Ընկերությունը հիմնականում գնում է քվոտային և հավելորդային վերաապահովագրություն, ինչը թույլ է տալիս նվազեցնել ռիսկին զուտ ենթարկվածությունը 5,000 դրամից 127,860 հազար դրամի՝ կախված յուրաքանչյուր առանձին պայմանագրի ծառայությունների տեսակից, կամ որոշ այլ սահմանված հանգամանքներում՝ բոլոր տեսակի ծառայությունների համար, բացառությամբ գույքի և արտերկիր մեկնողների ապահովագրության, որտեղ ռիսկի առավելագույն ընդունելի չափը կազմում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված Ընկերության նորմատիվային կապիտալի մնացորդի 10%-ը:

Վերաապահովագրությանը փոխանցված պայմանագրերը ենթարկվում են պարտքային ռիսկի, և վերաապահովագրության գծով նման փոխհատուցումները ներկայացվում են անվճարունակության և անհավաքագրելիության հայտնի ռեպերի հետ կապված նվազեցումները կատարելուց հետո: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերահսկում է վերաապահովագրվողների ֆինանսական վիճակը և պարբերաբար վերանայում է վերաապահովագրության պայմանները:

(բ) Ապահովագրության պայմանագրերի պայմանները և ներառվող ռիսկերի բնույթը

Ստորև ներկայացված են ապահովագրության պայմանագրերի այն պայմանները, որոնք էական ազդեցություն ունեն ապահովագրության պայմանագրերից առաջացող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գումարների, ժամկետների և անորոշության վրա: Ի լրումն, ստորև ներկայացվածը թույլ է տալիս գնահատել Ընկերության հիմնական ծառայությունները և հարակից ռիսկերի կառավարման համար կիրառվող Ընկերության մեթոդները:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն (ԱՊՊԱ և ԿԱՄԿՈ)

Առանձնահատկությունները

Ընկերության ապահովագրության պորտֆելի մեծ մասը բաժին է ընկնում ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրությանը՝ հիմնականում ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրությանը (ԱՊՊԱ): ԱՊՊԱ պայմանագրերով փոխադրամիջոցի սեփականատիրոջը փոխհատուցվում են այն գումարները, որոնք պետք է վճարվեն երրորդ անձանց գույքին հասցված վնասների կամ անձնական վնասների գծով: Այդ իսկ պատճառով, ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրությունը ներառում է համապատասխանաբար կարճ ու երկար ժամանակահատված ապահովագրական գումարի ստացման և հատուցման վճարման միջև: Որպես կանոն, առավել արագ վճարվում են այն

պահանջները, որոնք փոխհատուցում են ապահովադրյալն ավտոտրանսպորտային միջոցի գույքային վնաս հասցնելու համար: Պահանջները, որոնց վճարումն առավել երկար ժամանակ է պահանջում և որոնք առավել դժվար գնահատելի են, վերաբերվում են անձնական վնասների գծով հատուցումներին: ԿԱՍԿՈ պայմանագրերով կազմակերպություններին և անհատներին փոխհատուցվում է վերջիններիս ավտոտրանսպորտային միջոցներին հասցված վնասը:

Ռիսկի կառավարումը

Որպես կանոն, ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն հետ կապված պահանջները ներկայացվում են ոչ մեծ հետաձգումներով, և պահանջների բարդությունը համեմատաբար մեծ չէ: Ընդհանուր առմամբ, գործունեության այս ոլորտի պահանջների գծով պարտավորություններն առաջացնում են միջին չափի ռիսկ: Ընկերությունը վերահսկում է և արձագանքում է վերանորոգման ծախսերի, վնասվածքների փոխհատուցման, գողությունների և դժբախտ պատահարների հաճախականության հետ կապված փոփոխություններին:

Պահանջների ներկայացման հաճախականության վրա ազդում են անբարենպաստ եղանակային պայմանները, պահանջների քանակն ավելի մեծ է լինում ձմռան ամիսներին:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրության տեսակները ենթարկվում են անդերրայթինգի՝ ելնելով դժբախտ պատահարների վիճակագրական տվյալներից: Ընկերությունը վերաապահովագրում է ԿԱՍԿՈ ռիսկերը քվոտային վերաապահովագրության կամ հավելորդային վերաապահովագրության միջոցով, որի արդյունքում վերջնական գուտ վնասը յուրաքանչյուր դեպքի համար սահմանափակվում է 5,000 հազար դրամով:

Առողջության ապահովագրություն

Առանձնահատկությունները

Այս պայմանագրերը հատուցում են բուժման և հիվանդանոցային ծախսերը:

Ռիսկի կառավարում

Առողջության ապահովագրության ծածկույթը վերաբերում է բուժում պահանջող առաջնային կարիքներին: Ընկերությունը կառավարում է իր ռիսկերը հիմնականում մշակելով կորպորատիվ քաղաքականություն և իրականացնելով բժշկական քննություններ, որի արդյունքում գինը որոշվում է հաշվի առնելով անձի ներկայիս առողջական վիճակը:

(գ) Ապահովագրական ռիսկի կենտրոնացում

Ընկերության ապահովագրական ռիսկի առանցքային խնդիրն ապահովագրական ռիսկի կենտրոնացումն է, որը կարող է առաջանալ երբ առանձին պատահարը կամ պատահարների շարքը կարող է զգալի ազդեցություն ունենալ Ընկերության պարտավորությունների վրա: Նման կենտրոնացումները կարող են առաջանալ ապահովագրության մեկ առանձին պայմանագրից կամ համանման ռիսկային առանձնահատկություններով մի շարք փոխկապակցված պայմանագրերից և վերաբերվում այն հանգամանքներին, որոնք կարող են տեղիք տալ զգալի պարտավորությունների: Ապահովագրական ռիսկի կենտրոնացման կարևոր խնդիրն այն է, որ այն կարող է առաջանալ մի շարք առանձին դասերի կամ պայմանագրերի շարքի հետ կապված ռիսկերի կուտակումից:

Ռիսկի կենտրոնացումը կարող է առաջանալ բարդ հետևանքներով ու փոքր հաճախականությամբ պատահարներից, այդ թվում՝ բնական աղետներից և այնպիսի իրավիճակներում, որտեղ անդերրայթինգն ուղղված է առանձին խմբին, օրինակ՝ առանձին աշխարհագրական տարածաշրջանին:

Այս ռիսկերի կառավարման համար Ընկերության կողմից կիրառվող հիմնական մեթոդները երկու կողմ ունեն: Առաջինը, ռիսկը կառավարվում է համապատասխան անդերրայթինգի միջոցով: Անդերրայթերներին չի թույլատրվում ընդունել այնպիսի ռիսկեր, որոնց գծով ակնկալվող շահույթը համաչափ չէ ընդունված ռիսկերին: Երկրորդը, ռիսկը կառավարվում է վերաապահովագրության միջոցով: Ընկերությունը ձեռք է բերում վերաապահովագրություն ավտոտրանսպորտային միջոցների, գույքի ու բեռնափոխադրումների ապահովագրության և այլ ապահովագրատեսակների համար: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով գնահատում է վերաապահովագրության հետ կապված ծախսերը և օգուտները:

(դ) Վերաապահովագրական ռիսկ

Ընկերությունը փոխանցում է ապահովագրական ռիսկն անհատական և պորտֆելային ռիսկերը ներառող բազմաթիվ պայմանագրերի գծով անդերրայթինգի հետ կապված վնասը սահմանափակելու համար: Վերաապահովագրության այս պայմանագրերը տարածում են ռիսկը և նվազագույնի են հասցնում վնասի հետևանքները: Յուրաքանչյուր ռիսկի գումարը կախված է առանձին ռիսկի Ընկերության գնահատականից, սակայն, ամեն դեպքում, չի գերազանցում 127,860 հազար դրամը բոլոր ապահովագրատեսակների յուրաքանչյուր պայմանագրի համար, բացառությամբ գույքի և արտերկիր մեկնողների ապահովագրության, որտեղ ռիսկի առավելագույն ընդունելի չափը կազմում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված Ընկերության նորմատիվային կապիտալի մնացորդի 10%-ը:

Վերաապահովագրության պայմանագրերի պայմանների համաձայն՝ վերաապահովագրողը համաձայնվում է փոխհատուցել փոխանցված գումարը՝ պահանջը վճարելու դեպքում: Այնուամենայնիվ, Ընկերությունը շարունակում է պարտավորություն կրել իր ապահովադիրների առջև փոխանցված ապահովագրության հետ կապված, եթե վերաապահովագրողին չհաջողվի կատարել ստանձնած պարտականությունները:

Վերաապահովագրողին ընտրելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում վերջիններիս վճարունակությունը: Վերաապահովագրողի վճարունակությունը գնահատվում է արտաքին վարկանիշային և ներքին հետազոտությունների արդյունքում ձեռքբերված տեղեկատվության հիման վրա:

(ե) Պահանջների զարգացումը

Պահանջների զարգացման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտվում է Ընկերության ապահովագրական ռիսկը լուսաբանելու նպատակով: Աղյուսակներում համեմատվում են պատահարի տարվա ընթացքում վճարված հատուցումներն այդ հատուցումների գծով ձևավորված պահուստների հետ: Աղյուսակի վերին մասում ներկայացվում է կուտակային պահանջների ներկա գնահատականը և ցուցադրվում են գնահատված պահանջների փոփոխությունները հետագա հաշվետու տարում կամ պատահարի տարվա վերջում: Գնահատված գումարը ավելանում կամ նվազում է վնասների վճարմանը գուգահեռ, և ավելի մեծ ծավալով տեղեկատվություն է հայտնի դառնում չվճարված պահանջների բարդության ու հաճախականության մասին: Աղյուսակի ստորին մասում ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված ընդհանուր պահուստի և կուտակային պահանջների գնահատականի համադրումը:

Թեև աղյուսակներում ներառված տեղեկատվությունը ներկայացնում է չվճարված պահանջների գնահատականի համարժեքությունն անցյալի փորձի տեսանկյունից, այս ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողները նախազգուշացվում են ներկա չվճարված վնասի մնացորդի վրա նախկին ավելցուկի կամ պակասորդի տարածման վերաբերյալ: Ընկերությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է գնահատել 2017թ. վերջի դրությամբ վճարման ենթակա ընդհանուր պահանջները: Այնուամենայնիվ, ելնելով պահուստավորման գործընթացին բնորոշ անորոշություններից, հնարավոր չէ միանշանակորեն հաստատել, որ ի վերջո կպարզվի, որ այս պահանջները համապատասխանորեն են գնահատված:

Պահանջների զարգացման վերլուծություն (համախառն հիմունքով) - Ընդամենը

հազ. դրամ	Պատահարի տարի						Ընդամենը
	2012թ. և ավելի վաղ	2013թ.	2014թ.	2015թ.	2016թ.	2017թ.	
Կուտակային պահանջների գնահատական							
Պատահարի տարվա վերջի դրությամբ	3,359,346	2,852,712	2,718,046	1,911,904	2,222,229	3,271,664	-
- մեկ տարի անց	3,168,502	3,109,875	2,483,895	1,860,215	2,177,394	-	-
- երկու տարի անց	3,179,872	3,111,620	2,472,295	1,852,036	-	-	-
- երեք տարի անց	3,193,862	3,109,576	2,471,764	-	-	-	-
- չորս տարի անց	3,194,243	3,108,953	-	-	-	-	-
- հինգ տարի անց	3,185,447	-	-	-	-	-	-
Կուտակային պահանջների գնահատական	3,185,447	3,108,953	2,471,764	1,852,036	2,177,394	3,271,664	16,067,258
Կատարված կուտակային վճարումները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	(3,184,633)	(3,108,953)	(2,470,957)	(1,846,949)	(2,156,796)	(2,647,382)	(15,415,670)
Համախառն պարտավորություններ չվճարված պահանջների գծով	814	-	807	5,087	20,598	624,282	651,588

5 Ապահովագրավճարներ

2017թ.

հազ. դրամ

Համախառն ապահովագրավճարներ

Դադարեցված ապահովագրավճարներ

Չվաստակաձև ապահովագրավճարների ընդհանուր
 պահուստի փոփոխություն

Համախառն վաստակաձև ապահովագրավճարներ

	ԱՊՊԱ	ԿԱՄԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խադրումների ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Այլ	Ընդամենը
Համախառն ապահովագրավճարներ	3,954,735	326,277	1,338,330	205,027	184,687	46,134	182,375	6,237,565
Դադարեցված ապահովագրավճարներ	(252,959)	(11,563)	(25,793)	(2,407)	(77)	(43)	(733)	(293,575)
Չվաստակաձև ապահովագրավճարների ընդհանուր պահուստի փոփոխություն	(204,045)	(41,643)	(193,617)	69,043	(898)	(717)	21,291	(350,586)
Համախառն վաստակաձև ապահովագրավճարներ	3,497,731	273,071	1,118,920	271,663	183,712	45,374	202,933	5,593,404
Հանած՝ վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարները	-	(80,959)	-	(53,671)	(156,873)	-	(25,952)	(317,455)
Վերաապահովագրողների բաժինը չվաստակաձև ապահովագրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	-	14,895	-	(30,960)	2,530	-	4,882	(8,653)
Փոխանցված վաստակաձև ապահովագրավճարներ	-	(66,064)	-	(84,631)	(154,343)	-	(21,070)	(326,108)
Զուտ վաստակաձև ապահովագրավճարներ	3,497,731	207,007	1,118,920	187,032	29,369	45,374	181,863	5,267,296

2016թ.

հազ. դրամ

Համախառն ապահովագրավճարներ

Դադարեցված ապահովագրավճարներ

Չվաստակաձև ապահովագրավճարների ընդհանուր
 պահուստի փոփոխություն

Համախառն վաստակաձև ապահովագրավճարներ

	ԱՊՊԱ	ԿԱՄԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խադրումների ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Այլ	Ընդամենը
Համախառն ապահովագրավճարներ	3,572,591	282,822	1,160,368	312,220	110,314	43,902	204,720	5,686,937
Դադարեցված ապահովագրավճարներ	(173,875)	(17,400)	(39,025)	(3,221)	(2)	(44)	(659)	(234,226)
Չվաստակաձև ապահովագրավճարների ընդհանուր պահուստի փոփոխություն	(283,715)	44,308	48,055	(48,457)	(11,374)	(2,071)	(27,150)	(280,404)
Համախառն վաստակաձև ապահովագրավճարներ	3,115,001	309,730	1,169,398	260,542	98,938	41,787	176,911	5,172,307
Հանած՝ վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարները	-	(65,364)	-	(117,395)	(88,191)	-	(17,983)	(288,933)
Վերաապահովագրողների բաժինը չվաստակաձև ապահովագրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	-	(10,595)	-	22,288	8,120	-	(2,467)	17,346
Փոխանցված վաստակաձև ապահովագրավճարներ	-	(75,959)	-	(95,107)	(80,071)	-	(20,450)	(271,587)
Զուտ վաստակաձև ապահովագրավճարներ	3,115,001	233,771	1,169,398	165,435	18,867	41,787	156,461	4,900,720

«Այլ» դասում ներառված ապահովագրավճարներն իրենցից ներակայացնում են անձնական դժբախտ պատահարների, ֆինանսական վնասի և պարտավորության ապահովագրության գծով ապահովագրավճարներ:

6 Պահանջներ

2017թ.

հազ. դրամ	ԱՊՊԱ	ԿԱՄԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խաղրումների ապահո- վագրություն	Այլ	Ընդամենը
Կարգավորված պահանջներ	(2,338,985)	(163,729)	(468,528)	(7,052)	(3,221)	(711)	(92,880)	(3,075,106)
Սուբրոզացիաներ	98,090	2,184	-	-	-	-	16,287	116,561
Պահանջների կարգավորման և այլ ծախսեր	(70,907)	(1,240)	(6,012)	(915)	(1,941)	(153)	-	(81,168)
Վերաապահովագրողների բաժինը կարգավորված պահանջներում	-	82,754	-	3,346	-	549	2,374	89,023
Կարգավորված պահանջներ՝ առանց վերաապահովագրության	(2,311,802)	(80,031)	(474,540)	(4,621)	(5,162)	(315)	(74,219)	(2,950,690)
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների պահուստների փոփոխություն	(166,605)	(1,299)	41,143	(84)	(2,364)	(27)	(1,355)	(130,591)
Ներկայացված, սակայն դեռ չկարգավորված պահանջների պահուստների փոփոխություն	27,819	823	(122,604)	673	(6,604)	(20)	61,517	(38,396)
Պահանջների պահուստներում վերաապահովագրողների բաժնի փոփոխություն	-	1,767	-	100	-	16	(431)	1,452
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների փոփոխություն	(138,786)	1,291	(81,461)	689	(8,968)	(31)	59,731	(167,535)
Զուտ տեղի ունեցած պահանջներ	(2,450,588)	(78,740)	(556,001)	(3,932)	(14,130)	(346)	(14,488)	(3,118,225)

2016թ.

հազ. դրամ	ԱՊՊԱ	ԿԱՄԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խաղրումների ապահո- վագրություն	Այլ	Ընդամենը
Կարգավորված պահանջներ	(1,371,672)	(135,166)	(511,073)	(4,835)	(1,653)	(216)	(4,275)	(2,028,890)
Սուբրոզացիաներ	99,268	4,181	-	-	-	181	-	103,630
Պահանջների կարգավորման և այլ ծախսեր	(56,723)	(117)	(6,428)	(780)	(1,873)	(124)	-	(66,045)
Վերաապահովագրողների բաժինը կարգավորված պահանջներում	-	67,186	-	131	-	147	3,422	70,886
Կարգավորված պահանջներ՝ առանց վերաապահովագրության	(1,329,127)	(63,916)	(517,501)	(5,484)	(3,526)	(12)	(853)	(1,920,419)
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների պահուստների փոփոխություն	55,804	1,106	18,320	6,631	475	131	(961)	81,506
Ներկայացված, սակայն դեռ չկարգավորված պահանջների պահուստների փոփոխություն	(96,799)	(7,891)	(63,356)	4,898	5,194	235	(51,626)	(209,345)
Պահանջների պահուստներում վերաապահովագրողների բաժնի փոփոխություն	-	4,914	-	-	-	(200)	432	5,146
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների փոփոխություն	(40,995)	(1,871)	(45,036)	11,529	5,669	166	(52,155)	(122,693)
Զուտ տեղի ունեցած պահանջներ	(1,370,122)	(65,787)	(562,537)	6,045	2,143	154	(53,008)	(2,043,112)

7 Չեռքերման ծախսումներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Գործակալներին վճարված կոմիսիոն գումարներ		
Առողջության ապահովագրություն	547,796	381,924
ԱՊՊԱ	458,136	501,172
Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն (ԿԱՄԿՈ)	88,003	74,951
Գույքի ապահովագրություն	63,588	94,993
Բեռնափոխադրումների ապահովագրություն	62,925	35,158
Արտերկիր մեկնողների ապահովագրություն	13,867	12,640
Այլ	53,168	57,609
Ընդամենը ձեռքբերման ծախսումներ	1,287,483	1,158,447
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումների փոփոխություն	(120,197)	(73,636)
Չեռքերման ծախսումները տարվա համար	1,167,286	1,084,811

Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումների շարժի վերլուծություն

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումները տարեսկզբի դրությամբ	510,117	436,481
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումների փոփոխություն	120,197	73,636
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումները տարեվերջի դրությամբ	630,314	510,117

8 Այլ ապահովագրական ծախսեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Այլ ապահովագրական ծախսեր	182,317	-

Այս ծախսերը վճարվել են «ԲԻՎԱԿ» ՓԲԸ-ին ASWA առցանց հարթակի օգտագործման համար, որը նախատեսված է ԱՊՊԱ ապահովագրության համակարգի բոլոր ընթացակարգերը միասնական առցանց միջավայրում կազմակերպելու համար: ASWA առցանց հարթակն օգտագործելու մասին որոշումը կայացրել է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, և հարթակը հասանելի է դարձել օգտագործման համար 2017թ. հունվարից:

9 Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Տոկոսային եկամուտ		
- բանկային ավանդներ	315,325	387,756
- տրամադրված փոխառություններ	1,181	15,462
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	19,428	70
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	528	4,788
Ֆինանսական եկամուտ	336,462	408,076
Տոկոսային ծախս ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով	(16,373)	(28,581)
Ֆինանսական ծախսեր	(16,373)	(28,581)

10 Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Աշխատակազմի գծով ծախսեր և աշխատավարձին վերաբերող հարկեր	521,122	461,292
Վարձակալություն	156,672	143,271
Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրողների բյուրոյի անդամակցության վճարներ և այլ հատկացումներ	73,412	61,372
Մասնագիտական ծառայություններ	62,525	63,377
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	53,390	67,577
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	36,450	41,844
Հաշվապահական հաշվառման ծրագրի սպասարկման ծախսեր	36,320	35,293
Գովազդ	32,629	32,948
Հաղորդակցության ծախսեր	19,073	23,820
Այլ	60,164	86,056
	1,051,757	1,016,850

11 Չուտ արժեզրկումից կորուստ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկում	(37,950)	(76,920)
Այլ ակտիվների (արժեզրկում)/վերականգնում	(3,864)	29,876
	(41,814)	(47,044)

12 Շահութահարկ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	108,222	211,648
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(72,462)	20,846
	35,760	232,494

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է օրենսդրությամբ սահմանված 20% դրույքով (2016թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2017թ.		2016թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	160,141		1,161,457	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	32,028	20.0	232,291	20.0
Զնվագեցվող ծախսեր	3,732	2.3	203	0.0
	35,760	22.3	232,494	20.0

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

2017թ. հազ. դրամ	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված			
	1 հունվարի 2017թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2017թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	14,681	(1,737)	3,671	16,615
Այլ ակտիվներ	796	981	-	1,777
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	(9,921)	(5,021)	-	(14,942)
Տրամադրված փոխառություններ	2,498	(741)	-	1,757
Բանկային ավանդներ	6,037	(105)	-	5,932
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	66,774	(65,584)	-	1,190
Այլ պարտավորություններ	(5,818)	(255)	-	(6,073)
	75,047	(72,462)	3,671	6,256

«Նաիրի Ինջուրան» ԱՍՊԸ
 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2016թ. հազ. դրամ	1 հունվարի 2016թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2016թ.
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	15,609	(928)	14,681
Այլ ակտիվներ	-	796	796
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	-	(9,921)	(9,921)
Տրամադրված փոխառություններ	-	2,498	2,498
Բանկային ավանդներ	5,461	576	6,037
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	37,060	29,714	66,774
Այլ պարտավորություններ	(3,929)	(1,889)	(5,818)
	54,201	20,846	75,047

13 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Շենքեր	Համակարգիչներ և սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք						
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	398,172	133,388	128,763	152,037	38,404	850,764
Ավելացումներ	-	9,552	7,656	5,149	1,701	24,058
Օտարումներ	-	-	(39,065)	-	(392)	(39,457)
Վերագնահատում	-	-	94,194	-	-	94,194
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	398,172	142,940	191,548	157,186	39,713	929,559
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	110,665	120,455	104,897	138,920	26,414	501,351
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	19,916	14,870	9,215	6,182	3,207	53,390
Օտարումներ	-	-	(34,750)	-	(392)	(35,142)
Վերագնահատում	-	-	76,786	-	-	76,786
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,581	135,325	156,148	145,102	29,229	596,385
Հաշվեկշռային արժեք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	267,591	7,615	35,400	12,084	10,484	333,174
Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք						
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	398,172	121,924	144,543	143,050	32,791	840,480
Ավելացումներ	-	11,464	5,525	8,987	6,294	32,270
Օտարումներ	-	-	(21,305)	-	(681)	(21,986)
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	398,172	133,388	128,763	152,037	38,404	850,764
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	90,748	105,658	113,839	120,756	23,759	454,760
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	19,917	14,797	11,363	18,164	3,336	67,577
Օտարումներ	-	-	(20,305)	-	(681)	(20,986)
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	110,665	120,455	104,897	138,920	26,414	501,351
Հաշվեկշռային արժեք 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	287,507	12,933	23,866	13,117	11,990	349,413
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	307,424	16,266	30,704	22,294	9,032	385,720

(ա) Վերագնահատված ակտիվներ

2014թ-ին ղեկավարությունը հանձնարարել է «Տաուտեքս» ՍՊԸ-ին իրականացնել շենքերի անկախ գնահատում 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, որոնք, Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն, չափվում են վերագնահատված արժեքով:

Գնահատումն իրականացվել է հետևյալ մոտեցումների համակցությամբ.

- շուկայական մոտեցում – հիմնված է նմանատիպ ակտիվների համադրելի վաճառքների տվյալների կամ առաջադրվող գների վրա, ճշգրտելով արժեքները մինչև 20% չափով՝ գտնվելու վայրի և վիճակի հետ կապված,
- եկամտային մոտեցում – հիմնված է նմանատիպ գույքի վարձակալությունից ակնկալվող եկամտի և 15% կապիտալացման դրույքի վրա:

2017թ-ին ղեկավարության գնահատմամբ փոխադրամիջոցների շուկայական արժեքն աճել է և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրանցվել է հաշվեկշռային արժեքի գուտ աճ 17,408 հազար դրամով:

Շենքերի իրական արժեքը մնացել է անփոփոխ վերջին վերագնահատումից հետո և կազմում է 398,172 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները (ծանոթագրություն 2):

Եթե շենքերը չվերագնահատվեին, 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի հաշվեկշռային արժեքը կկազմեր 217,710 հազար դրամ (2016թ-ին՝ 233,695 հազար դրամ):

Եթե փոխադրամիջոցները չվերագնահատվեին, 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի հաշվեկշռային արժեքը կկազմեր 17,991 հազար դրամ (2016թ-ին՝ 23,866 հազար դրամ):

14 Այլ ակտիվներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Այլ ներդրումներ, բաժնետոմսեր հիմնադրամում	50,000	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	50,000	-
Բռնագանձված ակտիվներ	234,000	234,000
Կանխավճարներ գործակալներին	80,512	76,848
Կանխավճար Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրողների բյուրոյին	-	55,989
Կանխավճարներ ծառայություններ մատուցողներին	22,977	24,857
Այլ կանխավճարներ	32,844	42,946
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	370,333	434,640
Ընդամենը այլ ակտիվներ	420,333	434,640

15 Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- B2 վարկանիշով (<i>Moody's վարկանիշային գործակալություն</i>)	207,174	-
- not rated առանց վարկանիշի	969	-
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	208,143	-

Մնացորդները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

16 Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ապահովալիքներից ստացվելիք գումարներ՝ առաջացած ուղղակի ապահովագրության գործառնություններից	927,917	713,335
Գործակալներից ստացվելիք գումարներ՝ առաջացած ուղղակի ապահովագրության գործառնություններից	485,441	521,012
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների պահուստ	(78,233)	(75,518)
ՀՀ կառավարությունից ստացվելիք գումարներ	165,430	165,577
ՀՀ կառավարությունից ստացվելիք գումարների գծով պահուստ	(165,430)	(165,577)
Ապահովագրական ընկերություններից ստացվելիք գումարներ	61,390	-
Սուբրոգացիայի գծով ստացվելիք գումարներ	39,360	39,414
Սուբրոգացիայի գծով պահուստ	(4,492)	(3,399)
	1,431,383	1,194,844

Ստորև ներկայացված է ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների պահուստի շարժը:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Մնացորդը տարեկազմի դրությամբ	244,494	141,901
Տարվա զուտ ծախս	37,950	76,920
(Դուրսգումարներ)/վերականգնում	(34,289)	25,673
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	248,155	244,494

Ընկերությունը ձևավորում է պահուստ ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների համար՝ հիմք ընդունելով վերջիններիս ժամկետայնության վերլուծությունը և հաճախորդի վճարունակությունը: Արժեզրկումը հավաքական հիմունքով գնահատելիս կիրառվում է 0.8% չափով նախորդ տարիների տարեկան վնասի դրույքը: Ընկերությունը ձևավորում է նաև հատուկ պահուստ, երբ փաստերը և հանգամանքները վկայում են հաճախորդի անվճարունակության մասին:

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Եթե, օրինակ, դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի զուտ ներկա արժեքը փոփոխվի մեկ տոկոսով, ապա արժեզրկման գծով պահուստի գումարը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազի/կաճի 14,314 հազար դրամով (2016թ-ին՝ կնվազի/կաճի 11,948 հազար դրամով):

Ստորև ներկայացված է ապահովագրության հետ կապված գործակալներից ստացվելիք գումարների ժամկետայնության վերլուծությունը 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Համախառն	Արժեզրկում	Համախառն	Արժեզրկում
	2017թ.	2017թ.	2016թ.	2016թ.
Ոչ ժամկետանց	226,792	(1,814)	180,545	(903)
1-30 օր ժամկետանց	31,725	(473)	192,159	(33,338)
31-90 օր ժամկետանց	83,962	(1,579)	37,363	(6,587)
91-180 օր ժամկետանց	78,666	(20,025)	97,290	(24,567)
181-365 օր ժամկետանց	64,296	(35,267)	13,655	(6,615)
	485,441	(59,158)	521,012	(72,010)

Ստորև ներկայացված է ապահովագրության հետ կապված ապահովադիրներից և ՀՀ կառավարությունից ստացվելիք գումարների ժամկետայնության վերլուծությունը 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Համախառն	Արժեզրկում	Համախառն	Արժեզրկում
	2017թ.	2017թ.	2016թ.	2016թ.
Ոչ ժամկետանց	749,712	(5,998)	488,987	(2,386)
1-30 օր ժամկետանց	59,701	(478)	70,174	(351)
31-90 օր ժամկետանց	27,088	(217)	38,659	(193)
91-180 օր ժամկետանց	39,028	(312)	29,800	(149)
181-365 օր ժամկետանց	11,662	(93)	85,715	(429)
Ավելի քան 365 օր ժամկետանց	206,156	(177,407)	165,577	(165,577)
	1,093,347	(184,505)	878,912	(169,085)

Ընկերությունը ենթարկվում չի ենթարկվում էական ռիսկի ուղղակի ապահովագրություն գործառնություններից առաջացող ապահովադիրներից ստացվելիք գումարների հետ կապված, քանի որ պայմանագրերը կարող են դադարեցվել և նմանապես կարող է դադարեցվել պայմանագրի գծով չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստի հաշվարկը, եթե գոյություն ունի անկողմնակալ վկայություն, որ ապահովադիրը չի ցանկանում կամ ի վիճակի չէ շարունակել ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարների վճարումը:

17 Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ընթացիկ		
Բաժնետերերին տրամադրված փոխառություններ	-	175,000
Այլ կողմերին տրամադրված փոխառություններ	23,091	27,630
Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ	-	23,389
	23,091	226,019
Ոչ ընթացիկ		
Այլ կողմերին տրամադրված փոխառություններ	-	2,000
	23,091	228,019
Արժեզրկման գծով պահուստ	-	-
	23,091	228,019

Պայմաններ և մարման ժամանակացույց

Ստորև ներկայացված են չմարված փոխառությունների համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	31 դեկտեմբերի 2017թ.		31 դեկտեմբերի 2016թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Փոխառություններ բաժնետերերին	ՀՀ դրամ	0%	2017	-	-	175,000	175,000
Փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	2%	2017	-	-	21,389	21,389
Փոխառություններ կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	0%	2017	-	-	2,000	2,000
Փոխառություններ այլ կողմերին	ՀՀ դրամ	0%	2017	-	-	3,440	3,440
Փոխառություններ այլ կողմերին	ՀՀ դրամ	0%	2018	2,850	2,850	2,000	2,000
Փոխառություններ այլ կողմերին	ՀՀ դրամ	5%	2018	17,213	17,213	16,493	16,493
Փոխառություններ այլ կողմերին	ՀՀ դրամ	12%	2017	-	-	2,604	2,604
Փոխառություններ այլ կողմերին	ՀՀ դրամ	15%	2017	-	-	5,093	5,093
Փոխառություններ այլ կողմերին	ՀՀ դրամ	12%	2018	3,028	3,028	-	-
				23,091	23,091	228,019	228,019

2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրամադրված փոխառությունները գրավով ապահովված չեն:

18 Բանկային ավանդներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
10 խոշոր հայկական բանկեր	1,865,861	2,460,395
Այլ հայկական բանկեր	975,882	452,848
	2,841,743	2,913,243

Բանկային ավանդները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Բանկային ավանդների կենտրոնացում

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը միջոցներ ունի տեղաբաշխված ութ բանկում (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ ութ բանկում), որոնց մնացորդները գերազանցում են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում էր 2,587,683 հազար դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,683,840 հազար դրամ):

19 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	124,281	105,986
Կանխիկ	9,640	5,806
	133,921	111,792

Բանկերում պահվող ընթացիկ հաշիվներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

20 Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ

2017թ.

հազ. դրամ	Համախառն	Վերաապահովագրություն	Զուտ
Չվաստակառն ապահովագրավճարներ	2,506,695	(120,869)	2,385,826
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջներ	157,708	-	157,708
Տեղեկացված պահանջների պահուստ	493,880	(13,794)	480,086
Ընդամենը ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	3,158,283	(134,663)	3,023,620

2016թ.

հազ. դրամ	Համախառն	Վերաապահովագրություն	Զուտ
Չվաստակառն ապահովագրավճարներ	2,156,109	(129,522)	2,026,587
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջներ	27,117	-	27,117
Տեղեկացված պահանջների պահուստ	455,484	(12,342)	443,142
Ընդամենը ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	2,638,710	(141,864)	2,496,846

(ա) Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների շարժի վերլուծություն (ներառյալ վերաապահովագրությունը)

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	2,156,109	1,875,705
Համախառն ապահովագրավճարներ (ծնթգ. 5)	6,237,565	5,686,937
Դադարեցված ապահովագրավճարներ (ծնթգ. 5)	(293,575)	(234,226)
Համախառն վաստակած ապահովագրավճարներ (ծնթգ. 5)	(5,593,404)	(5,172,307)
Մնացորդը առ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,506,695	2,156,109

(բ) Պահանջների պահուստների շարժի վերլուծություն (ներառյալ վերաապահովագրությունը)

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	482,601	354,762
Ընթացիկ տարվա պահանջների գծով ակնկալվող ծախս	3,271,664	2,222,229
Նախորդ տարվա պահանջների գնահատականների փոփոխություն	(62,964)	(65,500)
Տարվա ընթացքում կարգավորված պահանջներ (ծնթգ. 6)	(3,039,713)	(2,028,890)
Մնացորդը առ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	651,588	482,601

(գ) Ենթադրություններ և զգայունության վերլուծություն

Ենթադրությունների որոշման գործընթացը

Ակնկալվում է, որ ապահովագրության գծով ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման համար օգտագործվող ենթադրությունները կհանգեցնեն այնպիսի պահուստների ձևավորմանը, որոնք բավարար կլինեն ապահովագրության պայմանագրերի գծով առաջացող պարտավորությունները կատարելու համար՝ այնքանով, որքանով դրանք հնարավոր է կանխատեսել:

Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով չկարգավորված պահանջների գծով պահուստի ձևավորման հետ կապված անորոշությունը, հավանական է, որ վերջնական արդյունքը կտարբերվի նախապես որոշված պարտավորություններից:

Պահուստը ձևավորվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ այդ ամսաթվի դրությամբ տեղի ունեցած պատահարների բոլոր պահանջների (լինեն դրանք ներկայացված, թե՛ ոչ) կարգավորման համար պահանջվող վերջնական ծախսի համար՝ հանած արդեն իսկ վճարված գումարները:

Պահանջների գծով պահուստը չի գեղջվում փողի ժամանակային արժեքի հետ կապված:

Ենթադրությունների համար որպես ելակետային տվյալներ սովորաբար օգտագործվում են Ընկերության ներքին աղբյուրների տվյալները, որոնց գծով առնվազն տարին մեկ անգամ իրականացվում են մանրամասն ուսումնասիրություններ: Ենթադրությունները ստուգվում են դիտարկելի շուկայական տեղեկատվության կամ այլ հրապարակված տեղեկատվության հետ դրանց համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների գանահատումը, որպես կանոն, ենթադրում է ավելի մեծ անորոշություն, քան արդեն իսկ տեղեկացված պահանջների գանահատումը, երբ առկա է ավելի մեծ ծավալով տեղեկատվություն: Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջները հաճախ հայտնի են դառնում Ընկերությանը պահանջի համար հիմք ծառայող պատահարի տեղի ունենալուց հետո որոշ ժամանակ անց: Ընկերության պորտֆելի կարճաժամկետ բնույթի պատճառով, պահանջների բավականին մեծ մասը կարգավորվում է պահանջի համար հիմք ծառայող պատահարի տեղի ունենալուց հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջները հաշվարկելու համար Ընկերությունը կիրառում է ակտուարային մեթոդներ: Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների գծով պահուստը հաշվարկելու համար կիրառվող մեթոդները ներառում են այնպիսի ակտուարային մեթոդներ, ինչպիսիք են աստիճանային շրթայական մեթոդը և Bornheutter-Ferguson մեթոդը, կամ որոշ դեպքերում՝ ակնկալվող վնասի հարաբերակցության մեթոդը, որը կիրառվում է հիմնավոր գնահատումներ ապահովելու համար, այն դեպքերում, երբ վիճակագրական մեթոդը կիրառելի չէ: Ակտուարները գնահատումներն իրականացնում են օգտագործելով պահանջների վճարումներին, ներկայացված պահանջների քանակությանը և դեպքերի գծով պահուստներին վերաբերող տեղեկատվությունը (մանրամասները ներկայացված են ստորև):

Չկարգավորված պահանջները գնահատելու համար կիրառվում է աստիճանային շրթայական մեթոդը և Bornheutter-Ferguson մեթոդը՝ բազմաթիվ ենթադրությունների համակցությամբ: Աստիճանային շրթայական մեթոդը հիմնվում է նախորդ տարիների պահանջների փոփոխությունների վրա (վճարումների փոփոխություն և/կամ պահանջների գումարի փոփոխություն, պահանջների թվի փոփոխություն և այլն), ինչը թույլ է տալիս գնահատել ներկայումս առկա և ապագա պահանջների ակնկալվող փոփոխությունները: Այս մեթոդի կիրառումը հիմնականում նպատակահարմար է միայն պատահարի տեղի ունենալուց կամ պայմանագիրը կնքելուց հետո բավական ժամանակ անց, երբ առկա կլինի բավարար տեղեկատվություն այդ պահին գործող պահանջների վերաբերյալ՝ ընդհանուր ակնկալվող պահանջները գնահատելու համար:

Bornheutter-Ferguson մեթոդը (կամ վերջինիս ձևափոխված տարբերակը) հիմնված է Ընկերությանը հայտնի վաղ գնահատումների համակցության կամ գործունեության դասի վրա և լրացուցիչ գնահատումների վրա, որոնք իրականացվում են պահանջների հիման վրա: Վաղ գնահատումներում օգտագործվում են ապահովագրավճարները և վնասի գործակիցը՝ պահանջների ընդհանուր գումարը գնահատելու համար: Երկրորդ գնահատման համար օգտագործում է փաստացի պահանջների գծով փորձը՝ կիրառելով այլ մեթոդներ (շրթայական մեթոդ): Պահանջների համակցված գնահատմամբ իրականացվում է երկու գնահատականի չափում, և ավելի մեծ կշիռ է տրվում այն գնահատականին, որը հիմնված է ժամանակի ընթացքում պահանջների գծով փորձի և պահանջների վերաբերյալ ձեռքբերված լրացուցիչ տեղեկատվության վրա: Այս մեթոդի օգտագործումը հիմնականում նպատակահարմար է վերջին ժամանակաշրջանի համար, երբ չի ստացվում բավարար տեղեկատվություն պահանջներից կամ նոր գործունեության վերաբերյալ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններին վերաբերող տեղեկատվությունը բավարար չէ:

Գործունեության բոլոր ոլորտներին, բացառությամբ ԱՊՊԱ-ին վերաբերող խոշոր պահանջները որպես կանոն գնահատվում են առանձին և չափվում են առանձին դեպքերի հիմունքով, կամ կանխատեսվում են առանձին՝ այս խոշոր պահանջների փոփոխությունների և գործողության ոլորտի հետ կապված հնարավոր խեղաթյուրված հետևանքները հաշիվ առնելու համար: ԱՊՊԱ-ի համար ներկայացված, սակայն դեռ չկարգավորված պահանջների պահուստը գնահատվում է միջին արժեքի մեթոդով՝ պահանջների յուրաքանչյուր դասի համար:

Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների պահուստները և չկարգավորված պահանջների պահուստները սկզբնապես գնահատվում են համախառն հիմունքով, և իրականացվում է առանձին հաշվարկ վերաապահովագրության փոխհատուցումների չափը որոշելու համար:

Զգայունության վերլուծություն

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերության գործունեության կարճաժամկետ բնույթի պատճառով, Ընկերության պորտֆելը զգայունություն է ցուցաբերում հիմնականում ակնկալվող վնասի հարաբերակցության և ակնկալվող պահանջների միջին գումարի փոփոխության նկատմամբ: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է ապահովագրական սակագները, հիմք ընդունելով այս փոփոխականների վերջին փոփոխությունները՝ վերջին միտումները հաշվի առնելու համար:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ակնկալվող վնասի գործակցի և ակնկալվող պահանջների միջին գումարի ողջամիտ փոփոխությունն էական ազդեցություն չէր ունենա ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների վրա:

21 Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Գործակալներին և բրոքերներին վճարվելիք գումարներ	74,135	70,319
Վճարվելիք պահանջներ	49,461	42,113
Վերաապահովագրության գծով վճարվելիք ապահովագրավճարներ	77,588	19,409
Վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարներ դադարեցված ապահովագրության պայմանագրերի գծով	13,247	8,781
Ուղղակի պահանջների գծով վճարվելիք գումարներ	24,480	-
	238,911	140,622

22 Այլ պարտավորություններ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Վարձակալության գծով վճարվելիք գումարներ	6,975	7,028
Այլ	48,082	30,351
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	55,057	37,379
Արձակուրդային գումարների վճարման պահուստ	51,916	47,599
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	10,905	10,153
Այլ	24,286	25,689
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	87,107	83,441
	142,164	120,820

23 Վարկեր և փոխառություններ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
<i>Ընթացիկ</i>		
Գրավով չափահովված բանկային վարկեր	216,312	-

(ա) Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	<u>Վարկեր և փոխառություններ</u>
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացվող դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	200,000
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացվող դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	200,000
Այլ փոփոխություններ	
Տոկոսային ծախս	16,312
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	216,312

24 Կանոնադրական կապիտալ

(ա) Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է Ընկերության հիմնադիր փաստաթղթերում ներկայացված կապիտալի անվանական գումարը:

Կանոնադրական կապիտալի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերի համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

(բ) Ծահաբաժիններ

2017թ. ընթացքում հայտարարվել են 543,800 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ, որից վճարվել են 338,800 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ, իսկ 205,000 հազար դրամ գումարն օգտագործվել է բաժնետերերին տրված փոխառությունները մարելու համար:

2016թ. ընթացքում հայտարարվել են 750,000 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ, որից վճարվել են 500,000 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ, իսկ 250,000 հազար դրամ գումարն օգտագործվել է բաժնետերերին տրված փոխառությունները մարելու համար:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո հայտարարվել է 420,000 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ, որից վճարվել են 300,000 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ, որը նշված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված չէ:

25 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է ապահովագրական գործունեության համար և Ընկերության գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, վերաբերում են շուկայական ռիսկին, որը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի, վարկային և իրացվելիության ռիսկերը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Ընկերության Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի համար: Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման ու վերահսկման ընթացակարգերի մշակման և ներդրման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Ընկերության կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների տատանումների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

(գ) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Ընկերության եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկն առաջանում է, երբ որոշակի ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսվող ակտիվներն ավելի կամ պակաս են նույն ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսվող պարտավորություններից:

Ստորև աղյուսակում ներկայացված են Ընկերության տոկոսակիր ակտիվները և պարտավորությունները 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և վերջիններիս համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները նշված ամսաթվերի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մոտավոր եկամտաբերությունը մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետը:

հազ. դրամ	2017թ.		2016թ.	
	Հաշվեկշռային արժեք	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք	Հաշվեկշռային արժեք	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք
Տոկոսակիր ակտիվներ				
<i>Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ</i>				
- ՀՀ դրամով	207,174	12.9%	-	-
- ԱՄՆ դոլարով	969	7.4%	-	-
<i>Բանկային ավանդներ</i>				
- ՀՀ դրամով	2,841,743	11.1%	2,827,317	13.1%
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	85,926	7.3%
<i>Տրամադրված փոխառություններ</i>				
- ՀՀ դրամով	23,091	5.3%	228,019	0.9%
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
<i>Վարկեր և փոխառություններ</i>				
- ՀՀ դրամով	216,312	13.0%	-	-

Ընկերությունը չի հաշվառում ֆինանսական գործիքները որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես վաճառքի համար մատչելի: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

(դ) Արտարժույթի ռիսկ

Ընկերությունն ունի մի քանի արտարժույթով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկն առաջանում է, երբ արտարժույթով արտահայտված փաստացի կամ կանխատեսվող ակտիվներն ավել կամ պակաս են նույն արտարժույթով արտահայտված փաստացի կամ կանխատեսվող պարտավորություններից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Այլ ակտիվներ	50,000	-	-	50,000
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	207,174	969	-	208,143
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	1,678,720	818	-	1,679,538
Տրամադրված փոխառություններ	23,091	-	-	23,091
Բանկային ավանդներ	2,841,743	-	-	2,841,743
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	127,435	6,389	97	133,921
Ընդամենը ակտիվներ	4,928,163	8,176	97	4,936,436
Պարտավորություններ				
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	169,352	69,559	-	238,911
Վարկեր և փոխառություններ	216,312	-	-	216,312
Ընդամենը պարտավորություններ	385,664	69,559	-	455,223
Ջուտ դիրքը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,542,499	(61,383)	97	4,481,213

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	1,438,646	692	-	1,439,338
Տրամադրված փոխառություններ	228,019	-	-	228,019
Բանկային ավանդներ	2,827,317	85,926	-	2,913,243
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	110,383	1,317	92	111,792
Ընդամենը ակտիվներ	4,604,365	87,935	92	4,692,392
Պարտավորություններ				
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	127,576	11,991	1,055	140,622
Ընդամենը պարտավորություններ	127,576	11,991	1,055	140,622
Ջուտ դիրքը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,476,789	75,944	(963)	4,551,770

2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հաշվի չեն առնվել հարկերը և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների տատանումները, որոնք Ընկերությունը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժևորում ՀՀ դրամի նկատմամբ	(4,911)	6,076
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժեզրկում ՀՀ դրամի նկատմամբ	4,911	(6,076)

(ե) Պարտքային ռիսկ

Ընկերության այլ ներդրումները, հաստատագրված եկամտով արժեթղթերի պորտֆելը, ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարները, տրամադրված փոխառությունները, բանկային ավանդները և ընթացիկ հաշիվները ենթարկվում են պարտքային ռիսկի: Պարտքային ռիսկը հնարավոր վնաս կրելու ռիսկն է փոխառուի կողմից պարտքը մարելու անկարողության պատճառով: Ընկերության նպատակն է վաստակել մրցունակ եկամուտ արժեթղթերի դիվերսիֆիկացվախ պորտֆելներ ներդրումներ կատարելով:

Ընկերությունը վերաապահովագրում է որոշ ռիսկեր վերաապահովագրական ընկերություններում: Վերաապահովագրական ընկերություն ընտրելիս հաշվի է առնվում վերջինիս վճարունակությունը և հուսալիությունը և պակաս չափով՝ ռիսկի բաշխումը (ռիսկի տարածումը պայմանագրային կողմերի միջև):

Ապահովադիրներից գումարները չստանալու ռիսկը նվազեցնելու համար ապահովագրության պայմանագրում ներառվում է դրույթ, համաձայն որի ապահովագրության պայմանագիրը չեղյալ է հայտարարվում ապահովագրավճարը սահմանված ամսաթվին չվճարելու դեպքում: Գործակալներից ստացվելիք գումարները կառավարելու համար սահմանվում են համապատասխան սահմանաչափեր:

Ընկերությունը փոխառությունները տրամադրում է հիմնականում կապակցված անձանց: Ընկերությունը չի պահանջում գրավ տրամադրված փոխառությունների դիմաց (ծանոթագրություն 17):

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների հետ կապված պարտքային ռիսկը նվազեցնելու համար Ընկերությունը կատարում է տարաբնույթ տեղաբաշխումներ և ներդրումներ է կատարում հիմնականում Հայաստանի այն բանկերում, որոնց վճարունակությունը ղեկավարության կողմից գնահատվում է որպես բարձր:

Պարտքային ռիսկը հնարավոր վնաս կրելու ռիսկն է փոխառուի կողմից պարտքը մարելու անկարողության պատճառով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցման ազդեցությունը հնարավոր պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա էական չէ:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Այլ ակտիվներ	50,000	-
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	208,143	-
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	1,431,383	1,194,844
Տրամադրված փոխառություններ	23,091	228,019
Բանկային ավանդներ	2,841,743	2,913,243
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	133,921	111,792
	4,688,281	4,447,898

(գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կարող է ունենալ դժվարություններ պարտավորվածությունները կատարելիս:

Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Ընկերության իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ղեկավարության կողմից:

Համապատասխան պայմանագրերի համաձայն՝ Ընկերության բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները ենթակա են մարման հաշվետու ամսաթվից հետո վեց ամսվա ընթացքում: Ղեկավարությունը գտնում է, որ ապահովագրության պայմանագրերի պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների արտահոսքի ակնկալվող ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին:

«Նաիրի Ինջուրան» ԱՄՊԸ
 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունը՝ ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցայահանգ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	333,174	-	333,174
Այլ ակտիվներ	70,658	45,831	-	303,844	-	-	420,333
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	7,174	969	200,000	-	-	208,143
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումներ	91,749	151,051	385,770	1,744	-	-	630,314
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	829,787	129,800	62,380	1,212	30,804	377,400	1,431,383
Տրամադրված փոխառություններ	-	-	23,091	-	-	-	23,091
Բանկային ավանդներ	570,758	651,707	1,107,851	511,427	-	-	2,841,743
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	133,921	-	-	-	-	-	133,921
Ընդամենը ակտիվներ	1,696,873	985,563	1,580,061	1,018,227	363,978	377,400	6,022,102
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	112,534	4,498	121,879	-	-	-	238,911
Որպես կանխավճար ստացված ապահովագրավճարներ	-	-	195,444	-	-	-	195,444
Այլ պարտավորություններ	30,640	35,378	-	-	76,146	-	142,164
Վարկեր և փոխառություններ	216,312	-	-	-	-	-	216,312
Ընդամենը պարտավորություններ	359,486	39,876	317,323	-	76,146	-	792,831
Զուտ դիրքը	1,337,387	945,687	1,262,738	1,018,227	287,832	377,400	5,229,271

«Նաիրի Ինչորան» ԱՄՊԸ
 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունը՝ ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցայահանց և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	349,413	-	349,413
Այլ ակտիվներ	63,903	102,613	-	268,124	-	-	434,640
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումներ	94,628	159,971	245,623	9,895	-	-	510,117
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	539,000	57,949	86,586	3,355	-	507,954	1,194,844
Տրամադրված փոխառություններ	-	-	226,019	2,000	-	-	228,019
Բանկային ավանդներ	65,515	856,964	1,627,195	363,569	-	-	2,913,243
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	111,792	-	-	-	-	-	111,792
Ընդամենը ակտիվներ	874,838	1,177,497	2,185,423	646,943	349,413	507,954	5,742,068
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Ապահովագրության և վերապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	14,575	1,502	124,545	-	-	-	140,622
Որպես կանխավճար ստացված ապահովագրավճարներ	-	-	202,821	-	-	-	202,821
Այլ պարտավորություններ	32,373	15,164	-	-	73,283	-	120,820
Ընդամենը պարտավորություններ	46,948	16,666	327,366	-	73,283	-	464,263
Զուտ դիրքը	827,890	1,160,831	1,858,057	646,943	276,130	507,954	5,277,805

(ե) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ընկերությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքներն էականորեն չեն տարբերվում վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներից՝ հաշվի առնելով այս գործիքների կարճաժամկետ բնույթը:

26 Կապիտալի կառավարում

Ընկերության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Ընկերությունը որպես կապիտալ սահմանում է երկրի օրենսդրությամբ ապահովագրական ընկերությունների համար որպես կապիտալի բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ ապահովագրական ընկերությունների նվազագույն ընդհանուր կապիտալը պետք է կազմի 1,500,000 հազար դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,500,000 հազար դրամ):

Բացի այդ, կապիտալի համար գործող ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն, Ընկերությունը պետք է ապահովի նվազագույն սահմանված մակարդակը գերազանցող կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշ («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ»): 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս նվազագույն մակարդակը կազմում է 1 (2016թ-ին՝ 1):

2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում էր կապիտալի համար սահմանված պահանջներին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքությունը դեկտեմբերի 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
	Մոդիտ չանցած	Մոդիտ չանցած
Կանոնադրական կապիտալ	1,290,000	1,290,000
Լրացուցիչ կապիտալ	57,747	47,344
Չբաշխված շահույթն ըստ ՀՀ ԿԲ-ի հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների՝ հանած ՀՀ ԿԲ-ի կանոնակարգերով պահանջվող նվազեցումները	880,282	578,382
Ընդամենը կապիտալ	2,228,029	1,915,726
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	1,971,707	1,485,059
Կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ	1.13	1.29

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավը կամ երաշխիքը:

Տարվա ընթացքում Ընկերության մոտեցումը կապիտալի կառավարման նկատմամբ չի փոփոխվել:

27 Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկլարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, էական բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել խիստ տույժեր, տուգանքներ և տուկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Դեկլարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

28 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Ընկերության սեփականատերերն են Լևոն Քոչարյանը (60%) և Վահագն Խաչատրյանը (40%):

(բ) Գործարքներ տնօրենների խորհրդի անդամների և վերադաս ղեկավարության հետ

Ստորև ներկայացված է վարչական ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	70,269	67,498

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2017թ.	Բաժնետերեր		Այլ	
	հազ. դրամ	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
Կանխավճար գործառնական վարձակալության գծով	9,900	-	-	-
Գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք գումար	-	-	1,938	-
<hr/>				
2016թ.	Բաժնետերեր		Այլ	
	հազ. դրամ	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
Կանխավճար գործառնական վարձակալության գծով	18,000	-	-	-
Տրամադրված փոխառություններ	175,000	-	23,389	2.0

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների բոլոր մնացորդները պետք է մարվեն հիմնականում հաշվետու ամսաթվից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում: Մնացորդներից ոչ մեկը գրավով ապահովված չէ:

Ստորև ներկայացված են կապակցված կողմերի հետ գործարքների արդյունքները 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն		
Համախառն ապահովագրավճարներ	2,552	8,710
Կարգավորված պահանջներ	3,070	2,383
Ֆինանսական եկամուտ (տոկոսներ տրամադրված փոխառություններ գծով)	34	10,936
Վարչական ծախսեր (վարձակալություն)	80,175	71,046

Այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքները հիմնականում ներառում են բաժնետերերի նշանակալից ազդեցության ներքո գտնվող կազմակերպությունների և բաժնետերերի ընտանիքի անդամների հետ իրականացված գործարքները: